

2. Жаровська І. М. Публічні та приватні інтереси у механізмі сучасної державної влади / І. М. Жаровська // Науковий вісник Чернівецького університету. – 2010. – Вип. 525. – С. 33-36.

3. Бобровник С. В. Компроміс і конфлікт у праві: антрополого-комунікативний підхід до аналізу : монографія / С. В. Бобровник. – К.: Вид-во «Юридична думка», 2011. – 384 с.

УДК 342.518(043.2)

Момотюк В.О., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Пильгун Н.В., к.ю.н., доцент

ВЗАЄМОДІЯ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ТА ПРЕЗИДЕНТА В СИСТЕМІ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ КРАЇНИ

Аналіз взаємодії Уряду України та Президента України слід почати із визначення відношення глави держави до системи органів виконавчої влади.

З приводу зазначеного питання існує кілька точок зору. Одні автори відносять главу держави до складу виконавчої влади не пояснюючи цього, вважаючи таке відношення саме собою зрозумілим. Інші автори говорять про тенденцію відділення глави держави від виконавчої влади в парламентарних та особливо напівпрезидентських республіках (в юридичному, а не фактичному відношенні) [1, с. 711-712].

Існує точка зору про те, що такі формулювання щодо характеристики статусу Президента як «гаранта державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина», «арбітра нації» тощо є евфемізмами, що не повинні приховувати суті – Президент виконує функції, притаманні саме виконавчій владі [2, с. 17].

Висловлюється і думка, що концепція президентського арбітражу суперечить суті поділу влади: рівновага її гілок має забезпечуватися ними шляхом взаємообмежень, взаємостимування і пошуку компромісу. В умовах, коли Президент стає арбітром, спостерігається видозмінення всієї системи поділу влади, тобто остання виходить за межі взаємного стримування між гілками влади внаслідок можливості втручання посередника, який до того ж може бути зацікавлений у певному рішенні [3, с. 165].

Іноді піддається сумнівам право відносити главу держави в якості складової частини виконавчої влади і вважається, що питання про правовий статус цієї особи має вирішуватися конкретно в залежності від

особливостей конституційного ладу, урегульованості положення глави держави діючою конституцією, національним законодавством та практикою функціонування державних інститутів. Також є думка, що апріорна оцінка місця і ролі глави держави, його віднесення до тієї або іншої гілки влади не виправдані. Висловлюється і позиція, відповідно до якої глава держави завжди або юридично, або фактично є складовою виконавчої влади [4, с. 711-712].

Аналізуючи відносини між главою держави та Урядом, слід враховувати і той момент, що їх діяльність обумовлена не тільки правовими, а і політичними чинниками [5, с. 68].

Говорячи про взаємодію Уряду та Президента, принципово важливим питанням, що потребує свого з'ясування, слід вважати питання відносно правових механізмів забезпечення їх діяльності в закріпленому правовому полі. З огляду на це, у першу, чергу, слід звернутися до положень Конституції України, що визначають основи взаємодії Кабінету Міністрів та глави держави.

Отже, відповідно до частини 2 статті 102 Конституції України Президент України визначений гарантом у тих сферах суспільних відносин (державний суверенітет, територіальна цілісність України, додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина), що забезпечуються Кабінетом Міністрів України, відповідно до статті 116.

Аналіз норм Основного Закону дозволяє виділити наступні аспекти взаємодії Уряду та Президента України.

Президент України:

- призначає за згодою Верховної Ради України Прем'єр-міністра України; припиняє повноваження Прем'єр-міністра України та приймає рішення про його відставку;

- призначає за поданням Прем'єр-міністра України членів Кабінету Міністрів України;

- утворює, реорганізовує та ліквідує за поданням Прем'єр-міністра України міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, діючи в межах коштів, передбачених на утримання органів виконавчої влади;

- скасовує акти Кабінету Міністрів України.

Однією із форм взаємодії глави держави та Уряду слід також вважати участь членів Уряду у діяльності Ради національної безпеки і оборони України.

Кабінет Міністрів України відповідальний перед Президентом України та у своїй діяльності керується актами Президента України.

Строк повноважень Уряду «прив'язаний» за чинним Основним Законом до строку повноважень глави держави, оскільки Кабінет Міністрів України складає повноваження перед новообраним Президентом України.

Крім того, порівняння повноважень глави держави та Кабінету

Міністрів України за окремими сферами суспільних відносин дає підстави зробити висновок про наявність сфер, у яких зазначені повноваження «перетинаються». До таких сфер можна віднести: забезпечення державного суверенітету і економічної самостійності України, здійснення внутрішньої і зовнішньої політики держави, виконання Конституції і законів України; вжиття заходів щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина; здійснення заходів щодо забезпечення обороноздатності і національної безпеки України; організацію і забезпечення здійснення зовнішньоекономічної діяльності України.

Слід відмітити, що на змістовній узгодженості частини конституційно встановлених функцій Президента і Кабінету Міністрів наголошують і інші дослідники (наприклад, Єрмолін В. П.) [6, с. 154]. Однак, висловлену у зв'язку із цим позицію зазначеного вченого про те, що об'єктивно названі функції Президента є звичайно більш загальними і ширшими, аніж відповідні функції Кабінету Міністрів [6, с. 154], ми вважаємо дискусійною, оскільки аналіз компетенції Уряду, свідчить про те, що саме зазначений орган є органом із найбільшою загальною компетенцією. При цьому цілком слушною слід вважати позицію Єрмолина В. П., відповідно до якої Президент і Кабінет Міністрів реалізують компетенцію у різний спосіб і різними засобами [6, с. 154], що свідчить про різні повноваження зазначених суб'єктів по реалізації конкретних функцій.

Сферою взаємодії Президента та Кабінету Міністрів України слід вважати і визначений Основним Законом порядок призначення голів місцевих державних адміністрацій, що призначаються на посаду і звільняються з посади Президентом України за поданням Кабінету Міністрів України та сферу спільної відповідальності голів місцевих державних адміністрацій перед Президентом України та Урядом.

Зважаючи на існування ієрархії у системі органів виконавчої влади про опосередкований зв'язок із системою виконавчої влади свідчать і положення Основного Закону про те, що рішення голів місцевих державних адміністрацій, що суперечать Конституції та законам України, іншим актам законодавства України, можуть бути відповідно до закону скасовані Президентом України. А також те, що обласна чи районна рада може висловити недовіру голові відповідної місцевої державної адміністрації, на підставі чого Президент України приймає рішення і дає обґрунтовану відповідь. Якщо недовіру голові районної чи обласної державної адміністрації висловили дві третини депутатів від складу відповідної ради, Президент України приймає рішення про відставку голови місцевої державної адміністрації.

Однією із форм взаємодії слід вважати також право Президента України звертатися до Конституційного Суду України із конституційним поданням щодо конституційності актів Кабінету Міністрів України.

Отже, на сьогодні питання щодо законодавчого врегулювання

взаємодії Уряду та глави держави знаходиться у стадії становлення та потребує вирішення питань, окреслених у даній публікації. Практичні ж аспекти зазначеної взаємодії потребують не лише належного правового забезпечення, а і формування традицій правозастосування на засадах високої політичної культури.

Література

1. Маклаков В. В. Конституционное право зарубежных стран. Общая часть: [учеб. для студентов юрид. вузов и фак.] / В. В. Маклаков. – М.: Волтерс Клувер, 2006. – С. 711–712.

2. Особливості виконавчої влади в пострадянській Україні: [монографія] / за заг. ред. О. О. Кордуна. – К.: МАУП, 2000. – С. 17.

3. Жук Н. А. Парламент, Президент, уряд: через взаємостримування до рівноваги : [монографія] / Н. А. Жук. – Х.: Харків юридичний, 2007. – С. 165.

4. Авер'янов В. Організація виконавчої влади: необхідність усунення внутрішніх суперечностей / В. Авер'янов // Право України. – 2009. – № 5. – С. 32–35.

5. Президент – правительство - исполнительная власть: российская модель / под ред. И. Шаблинского; Центр конституционных исследований Московского общественного научного фонда. – М., 1997. – С. 68.

6. Єрмолін В. П. Конституційні засади виконавчої влади в Україні (проблеми теорії і практики): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02 / Єрмолін Володимир Павлович. – К., 2002. – С. 155–156.

УДК 378.12:009 (043.2)

Олійник І.В., Нікітіна І.В., студентки,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Головка С.Г., к.і.н., доцент

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

В Україні, як європейській державі, вища освіта визнається пріоритетною у сфері соціально-економічного, духовного і культурного розвитку суспільства. Упродовж останніх десятиріч підвищення її якості займає домінуюче місце у питаннях забезпечення конкурентоспроможності освітньої системи України і підготовки кадрів відповідної кваліфікації.

Одним із основних завдань управління якістю вищої освіти є забезпечення доступності її якісного здобуття протягом життя для всіх громадян та подальше утвердження її національного характеру. На сьогодні залишається проблемою постійне оновлення змісту освіти та організації навчально-виховного процесу відповідно до демократичних